

Asia: VN/28405/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ilmastolain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kymenlaakson liitto kiittää lausuntopyynnöstä koskien hallituksen esitystä ilmastolain muuttamisesta. HE:n tavoite on poistaa ilmastolaista kuntien velvoite laatia ilmastosuunnitelma.

Lausuntopalvelun johdantotekstin mukaan "julkisen talouden suunnitelmaan 2023 - 2026 sisältynyt 2 831 000 euron vuosittainen kuntien ilmastosuunnitelmia ja Suomen ympäristökeskuksen päästötietopalvelua koskeva määräraha on poistettu. Määrärahaa ei ole enää sisällytetty vuoden 2024 talousarvioon tai julkisen talouden suunnitelmaan 2024 - 2027." HE:ssa todetaan (s. 6), että "kuntien vapaaehtoista ilmastotyötä tuettaisiin jatkamalla Suomen ympäristökeskuksen lakisääteistä tehtävää toimia kuntien päästötietopalvelun ylläpitäjänä." Kymenlaakson liitto toteaa, että Suomen ympäristökeskuksen päästötietopalvelu on ollut erittäin hyödyllinen tietolähde maakunnille ja kunnille, ja sen jatkaminen on tärkeää. Se on myös kustannustehokas tapa tuottaa päästötietoja, ja samalla se madaltaa kynnystä ryhtyä ilmastotyöhön, kun avoimena tietona on saatavissa kattavasti päästöjen laskentatyökaluja sekä päästötietoja pitkältä ajalta. HE:n perusteella jää epäselväksi, jatkuuko Syken lakisääteinen työ ilman rahoitusta, mutta Kymenlaakson liitto katsoo, että päästötietopalveluiden tuottaminen ilmaiseksi kuntien ja alueiden käyttöön on ensiarvoisen tärkeää.

Ilmastolain muuttamista perustellaan sillä, että se lisää hallinnollista taakkaa kunnissa ja valtion hallinnossa, minkä lisäksi "ilmastosuunnitelmien laatimiselle on vaikea tunnistaa selkeää päästövähennyspotentiaalia". Perusteluissa mainitaan, että velvoite laatia ilmastosuunnitelma vaikuttaisi pääasiassa pieniin kuntiin, koska suurimmalla osalla yli 50 000 asukkaan kunnista on jo olemassa ilmastosuunnitelma. Suomen ilmastopolitiikan hiilineutraaliväestövähennystavoite on erittäin kunnianhimoinen, ja kaikki mahdolliset toimet tehdä tavoitteen saavuttamiseksi.

Kunnissa on potentiaalia vaikuttaa etenkin taakanjakosektorin päästöjen vähenemiseen. Juuri taakanjakosektorin päästöt ovat laskeneet Suomessa vähiten, ja niihin tarvitaan yhä vahvempia panostuksia tulevaisuudessa. Myös pienissä kunnissa tehdään julkisia hankintoja, kaavoitetaan asuin- ja teollisuustontteja, sekä vastataan koulutuksesta ja päivähoidosta, jotka molemmat ovat tärkeitä ympäristökasvatuksen näkökulmasta. Lisäksi maaseutukunnissa voidaan edistää mm. vaihtoehtoisten polttoaineiden verkoston kehittämistä, mikä voi olla tärkeä vetovoimatekijä paitsi vakituisten asukkaiden houkuttelemiseksi, myös kesäasukkaiden ja matkailijoiden näkökulmasta.

Lisäksi ilmastolain 2 §:ssä mainitaan päästöjen vähentämisen lisäksi tavoitteeksi myös hiilinielujen kasvattaminen. Hiilinielut ja -varastot sijoittuvat pääsääntöisesti maaseudulle. Esimerkiksi Kymenlaakson maaseutu on lähes kokonaisuudessaan maaseutukeskusten läheistä maaseutua, jossa maa- ja metsätalous ovat tärkeitä elinkeinoja. Niissä on myös merkittävää potentiaalia vahvistaa hiilinieluja ja -varastoja. Hiilinielujen merkitys Suomen kansallisten päästövähennystavoitteiden saavuttamiseen on merkittävä. Vihreä siirtymä liittyy keskeisesti ilmastopolitiikkaan, mutta myös elinvoimaan. Vihreän siirtymän hankkeista moni sijoittuu maaseudulle ja pieniin kuntiin. Esimerkiksi teollisen mittakaavan uusiutuvan energien tuotantoa suunnitellaan pääasiassa maaseutuvaltaisille alueille, ja myös muita vihreän siirtymän investointeja tulee todennäköisesti sijoittumaan pieniin kuntiin.

Kymenlaakson liitto katsoo, että kaikkien Suomen kuntien ilmastotyön tukeminen on kannatettavaa. Jos velvoite laatia ilmastosuunnitelma poistetaan ilmastolaista ja siten myös kunnille suunnattu rahallinen tuki päättyy, on tärkeää etsiä muita keinoja edistää kuntien ilmastotyötä.

Kymenlaakson liitolla ei ole muuta lausuttavaa asiasta.

Hering Frank
Kymenlaakson liitto

Leino Kaisa
Kymenlaakson liitto